

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሃይማኖትና ሥርዓት
The Ethiopian Orthodox Tewahido Church Faith and Order

www.ethiopianorthodox.org

ነገረ እግዚአብሔር (ነገረ መለኮት)

ጥያቄ፦ አምላካችን ማን ነው?

አምላካችን እግዚአብሔር ነው።

ጥያቄ፦ አምላካችን እግዚአብሔር ወዴት ነው?

አምላካችን እግዚአብሔር በሰማይ ነው። አምላካችን እግዚአብሔር በሰማይም በምድርም ነው። «አሕዛብ አምላካቸው ወዴት ነው አይበሉ፤ አምላካችን እግዚአብሔር በላይ በሰማይ ነው፤ በሰማይም በምድርም ነው» ሲል ነቢዩ ዳዊት አስረድቷል (መዝ. ፻፲፫/፻፲፬/፻፲፫፣፲(፪)-፲፫)።

ጥያቄ፦ እግዚአብሔር አምላካችን የሚገኘው በሰማይና በምድር ብቻ ነውን?

እግዚአብሔር በሰማይና በምድር ብቻ ሳይሆን፣ ከሰማይ በላይም ከምድር በታችም ይገኛል። እግዚአብሔር በሁሉም ይገኛል። እርሱ የማይገኝበት፣ እርሱ የሌለበት ቦታ የለም። «ከመንፈስ ሀ ወዴት እሄዳለሁ? ከፊትህስ ወዴት እሸሻለሁ? ወደ ሰማይ ብወጣ አንተ በዚያ ነህ፤ ወደ ሲኦል (ወደ ዕመቀ ዕመቃት) ብወርድ አንተ በዚያ አለህ ፤ እንደ ንስርም የንጋት ክንፍ ብወስድና እስከ ባሕር መጨረሻም ብበር፤ እጅህ ትመራኛለች፤ ቀኝህም ትይዘኛለች» በማለት ነቢዩ ዳዊት ምስክርነቱን ሰጥቶአል (መዝ. ፻፴፰(፻፴፱)፣ ፯-፲፩)። ንጉሥ ስሎሞንም በበኩሉ እግዚአብሔር ከሁሉ በላይና በሁሉ ዘንድ የሚገኝ አምላክ መሆኑን ሲመሰክር፣ «እነሆ ሰማይና ከሰማይም በላይ ያለው ሰማይ ይይዝህ ዘንድ (ይወስንህ ዘንድ) አይችልም» ብሎአል (፩ነገሥ. ፰፣፳፯)። ራሱ እግዚአብሔር ደግሞ በኢሳይያስ አንደበት እንዲህ ብሎአል፤ «ሰማይ መንበሬ ነው፤ ምድርም የእግራ መረገጫ ናት፤ የምትሠሩልኝ ቤት ምን ዓይነት ነው? የማርፍበትስ ስፍራ ምንድን ነው? እነዚህን ሁሉ እጄ ሠርታቸዋለችና (የእጄ ሥራዎችናቸውና)፤ እነዚህ ሁሉ የእኔ ናቸው» (ኢሳ. ፳፮፣፩-፫)።

ጥያቄ፦ እግዚአብሔር በሁሉም ቦታ የሚገኝ አምላክ ከሆነ፣ ታዲያ ለምን አይታይም?

ሰዎችም ሆነ ሌሎች ፍጡራን፣ መለእክትም ጭምር በእርሱ ፈቃድ ካልሆነ፣ እግዚአብሔርን ማየት አይችሉም፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር እጅግ ረቂቅ አምላክ ነውና፤ ስለዚህ ፍጡራን እርሱን በባሕርይ ሊያዩት ወይም ለዳስሱት አይችሉም። «መቼም ቢሆን እግዚአብሔርን ያየው አንድ ሰንኳ የለም» ሲል ወንጌላዊ ዮሐንስ አስተምሮአል (ዮሐ. ፩፣፲፰)። ዳግመኛም ይኸው ሐዋርያ፣ «እግዚአብሔርን ማንም አላየውም» ሲል አስረድቷል (፩ዮሐ. ፬፣፲፪)።

ጥያቄ፦ እግዚአብሔርን በዓይን ካላየነው፣ በእጅም ካልዳሰሰነው፣ እንዴት ልናመልከው እንችላለን? ለእርሱስ በመንፈስና በእምነት ልንስግድለት እንዴት እንችላለን?

እግዚአብሔር ረቂቅ አምላክ ነውና በመንፈስና በእምነት ልናመልከው ይገባል፤ ለእርሱም በመንፈስና በእምነት ልንስግድለት ይገባል። «እግዚአብሔር መንፈስ ነው፤ የሚሰግዱለትም በመንፈስና በእምነት ሊሰግዱለት ያስፈልጋቸዋል» ሲል ራሱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አስተምሮ አል (ዮሐ. ፬፣፳፱)። ኢትዮጵያዊው ሊቅ ቅዱስ አባ ጊዮርጊስም፣ ሰዓታት በሚባለው ጸሎቱ፣ «እግዚአብሔር በእጅ የማይዳሰስ፣ በዓይን የማይታይ፣ የሕይወት እሳትና ረቂቅ መንፈስ ነው» ሲል አስረድቶአል።

ጥያቄ፦እግዚአብሔር በዓይን የማይታይ፣ በእጅም የማይጨበጥ ረቂቅ መንፈስ ነው ከተባለ፣ህልውናውን ማለት መኖሩን በምን ልናውቅ እንችላለን?

የፈጠራቸውን ፍጥረታት በመመልከትና የሠራቸውን ሥራዎች በማየት የእግዚአብሔርን ህልውና (መኖር) ልናውቅ እንችላለን። «ወዘኢያስተርኢ እግዚአብሔር እምፍጥረተ ዓለም፣ ይትዐወቅ በፍጥረቱ፣ በሐልዮ ወበኢእምሮ፤ወከመዝ ይትአመር ኅይሉ ወመለኮቱ ዘለዓለም»ሲል ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ አስተምሮአል።

ይኸውም ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ የማይታየው እግዚአብሔር፣ የፈጠረውን ፍጥረት በማየትና በመመልከት ህልውናው ይታወቃል፤ በዚህ መንገድ ኅይሉና ዘለዓለማዊው ጌትነቱም ይታወቃል ማለቱ ነው (ሮሜ.፩፣፳)።

ጥያቄ፦የእግዚአብሔር መኖር በፈጠራቸው ፍጥረታት ይታወቃል ማለት እንዴት ነው?

ለምሳሌ፦ አንድ ግንበኛ ሰው ባንጸውና በገንባው ቤት አማካይነት ማንነቱ እንደሚታወቅ የተረጋገጠ ነው፤ ማለት ግንበኛው ሳይታይ ግንቡን በማየት ብቻ ለቤቱ ሠሪ ወይም ገንቢ እንዳለው በግልጽ ይታወቃል። በዚህ ዓይነት ስማያትንና ምድርን የሠራ እግዚአብሔር በፈጠራቸው ፍጥረታትና በሠራቸው ሥራዎች፤ አሁንም በልዩ ልዩ ምክንያትና በተለያዩ ወቅት በሚሠራቸው ሥራዎች ህልውናው (መኖሩ) ግልጽ ሆኖ ይታወቃል። በእርግጥ ሐዋርያው እንዳለው፣ ማንኛውም ቤት የሚሠራውና የሚዘጋጀው ያው በሰውነው፤ ነገር ግንግንበኛውንና ለግንቡ የሚያስፈልጉትን ልዩ ልዩ ነገሮች የፈጠረ እግዚአብሔር ነው። ስለዚህ በዓለም ላይየሚገኙትን ፍጥረታት በማየትና ልብ ብሎ በመመርመር፣ ለእነርሱ ፈጣሪና ሠሪ እንዳላቸው መገንዘብ አያዳግትም።

ለምሳሌ፦ ፀሐይና ጨረቃ፣ ከዋክብትም በሙሉ ስማያትም ጭምር ፈጣሪና ሠሪ እንዳላቸው እነርሱ ራሳቸው ይመስክራሉ፤ አስገኝም እንዳላቸው ያመለክታሉ። «ስማያት የእግዚአብሔርን ክብር ይናገራሉ፤የሰማይም ጠፈር የእጁን ሥራ ያወራል» እያለ ነቢዩ ዳዊት ይመስክራል (መዝ.፲፰ (፲፱)፣፩-፫)። አሁንም በቅን አስተሳሰብ ሆነን ነቢዩ ዳዊት ያቀረበውን ማስረጃ ተከትለን፤ ወደ ላይ ቀና ብለን ብንመለከት፣በብርሃንና በሙቀት የተጐናጸፈችውን ፀሐይን፣ ጨረቃንና ስፍር ቁጥር የሌላቸውን ከዋክብት ልናይ እንችላለን፤ ባየን ጊዜም እነዚህ ከምድራችን እጅግ ርቀው የሚገኙ ፍጥረታት ፈጣሪና ሠሪ እንዳላቸው እንገነዘባለን። በተመሳሳይ መንገድም በምድራችን ከሚገኙት ውቅያኖሶች በአንዱ ከዳሩ ቆመን ብንመለከት፣ የተለያዩ መርከቦች በየወደቦቻቸው ቆመው ወይም መስመራቸውን ይዘው ሲንቀሳቀሱ(ሲንሳፈሩ) ልናይ እንችላለን፤ ታዲያ እነዚያ የምናያቸው መርከቦች ሥሪና ባለቤት እንዳላቸው ለማንኛችንም ግልጽ ሆኖ የሚታወቅ ነው። እንደዚሁም በሰማይ ላይ የምናያቸው ፀሐይ፣ ጨረቃና ከዋክብት ፈጣሪና ሠሪ (አስገኝ) እንዳላቸው ራሳቸው ይመስክራሉ። በዚህ መሠረት እንደ መርከቦች የምንቆጥራቸው ዓለሞች (ፕላኔቶች) ፈጣሪና ሠሪ፣ ባለቤት እንዳላቸው ሊታወቅ ይገባል። ፈጣሪያቸውና አስገኛቸው፣ ሠሪያቸውም በፍጥረቱ ህልውናው የሚታወቀውና ከሁሉ በላይ የሆነው እግዚአብሔር ነው።

እግዚአብሔር ከፈጠራቸው ፍጥረታት መካከል በዓይን ሳይታዩና በእጅም ሳይዳሰሱ በሚሠሩት ሥራ ብቻ መኖራቸው የተረጋገጠላቸው ፍጥረታትም እንዳሉ ሁሉም የሚያውቀው ነው። ከነርሱም መካከል ነፋስ አንዱ ነው። ነፋስ በዓይን ሳይታይ፣ በእጅም ሳይዳሰስ ለሰዎች የሚሰጠው አገልግሎት እጅግ ከፍተኛ ነው። የሚያመጣውም ጉዳት በዚያው ልክ ከባድ ነው፤ ነገር ግን ነፋስ በዓይን ስለማይታይ ብቻ መኖሩን ባለ መኖር ለመለወጥ አይቻልም፤ ወይም ሰላልታየ፣ እያለ የለም ማለት አይቻልም፤ ምክንያቱምነፋስ መኖሩ በሥራው ይረጋገጣልና፤ ሥራውም መኖሩን ይመስክራል። ነፋስ በባሕርይ ከመታየትና ከመዳሰስ በላይ በመሆኑ እንደርሱ ፍጡራን በሆኑ ወገኖች ባይታዩም፣ ተፈጥሮአዊ ግዴታውን ለማሟላት ተግባሩን ከማከናወን ምንም ጊዜም አያርፍም።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከኒቆዲሞስ ጋር በተነጋገረበት ወቅት፣ የነፋስን ባሕርይና አገልግሎት አስመልክቶ እንዲህ ብሎአል፤ «ነፋስ ወደሚወደው ይነፍሳል፤ ድምጹንም ትሰማለህ፤ ነገር ግን ከወዴት እንደ መጣና መዴትም እንዲሄድ አታውቅም» ብሎአል (ዮሐ.፫፣፰)።

በእርግጥ ሁሉም እንደሚያውቀው፣ ነፋስ ከወዴት እንደሚመጣና ወዴት እንደሚሄድ፣ በዓይን ሊታይ የማይቻለውን በተፈጥሮአዊ ባሕርይ እጅግ ረቂቅ ከመሆኑ የተነሳ ከዓይን የማየት ባሕርይ በላይ በመሆኑ ነው። ስለዚህ ዓይን ነፋስን ለማየትናለመመልከት ምንም ዓይነት ኃይል የለውም ማለት ነው።

እንደዚሁም ከነፋስ እጅግ በጣም ረቂቅ የሆነው እግዚአብሔር በባሕርይ (በህላዌው) ከፍጡራን አእምሮበላይ እጅግ የራቀና የረቀቀ በመሆኑ፣ በባሕርይ ማንም ፍጡር ሳያየው በፈጠራቸው ፍጥ ረታትና በሚሰራቸው ሥራዎች አማካይነት ብቻ፣ ህልውናውን ግልጽ ሆኖ ይታወቃል። ይኸውም እግዚአብሔር የፈጠራቸውን ፍጥረታት በማየትና በመመልከት የፍጥረታቱ ፈጣሪና ሥሪ እንደ ነበርና እንዳለ መረዳት እንችላለን። ይህንን አስመልክቶ ከክርስቶስ ልደት ከአንድ ሺህ ዓመት በፊት የነበረው ጸድቁ ኢዮብ እንዲህ ብሎአል፦ «አሁን ግን እንሰሶችን ጠይቅ ያስተምሩሃልም፤ የሰማይ ወፎችን ጠይቅ ይነግሩሃል፤ ወይም በምድር ተናገር እርስዎም ታስተምሩሃላችኋል፤ የባሕር ዓሣችንም ይነግሩሃል፤ የእግዚአብሔር እጅ ይህን እንዳደረገ» (ኢዮብ.፲፪፣፮-፱)።

ጸድቁ ኢዮብ እንዳለው በምድር ላይ ያሉትን ፍጥረታት ብንመልከት እነርሱን ማን እንደ ፈጠራቸውና ማን እንደ ሠራቸው ልብ ብለን ብንመራመር ፈጣሪያቸው እግዚአብሔር እንደ ሆነ ልንረዳ እንችላለን።

ጥያቄ፦የእግዚአብሔር ህልውና (መኖር) በፈጠራቸው ፍጥረታት ይታወቃል ከተባለ፣

እርሱ የፈጠራቸው ፍጥረታት ምንና ምን ናቸው?

ሰማያትንና በሰማይት የሚገኙትን፣ ምድርና በምድር የሚገኙትን ፍጥረታት ሁሉ፣ ባሕርንና በባሕር ውስጥ ያሉትን ፍጥረታት ሁሉ የፈጠረ እግዚአብሔር ነው፤ ስለዚህ ነቢዩ ሙሴ፣ «በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ፈጠረ» ሲል አስረድቶአል (ዘፍ.፩፣፩)። ነቢዩ ዳዊትም፣ «ሰማይንና ምድርን የሥራ እግዚአብሔር ከጽዮን ይባርክህ» ብሎአል (መዝ.፪፱፫(፪፱፱)፣፫)። እንደገናም ይህ ነቢይ፣ «ተሰፋው በአምላኩ በእግዚአብሔር የሆነው ሰው ቡሩክ (ብፁዕ) ነው፤ እርሱም ሰማይንና ምድርን ባሕርንም በእነርሱ ያለውንም ሁሉ የፈጠረ ... ነው» ብሎአል (መዝ.፪፱፫(፪፱፮)፣፭-፮)።

ቀጥሎም ይኸው ነቢይ፣ «ሰማያትን በጥበቡ የሠራ፣ ምህረቱ ለዘላለም ነውና፣ ለጨረቃና ለከዋክብት ሌሊትን ያስገዛቸው፣ ምህረቱ ለዘላለም ነውና» ሲል አስረድቶአል (መዝ.፪፱፫(፪፱፮)፣፭-፲)። ጸድቁ ኢዮብም፣ «ምድሪቱን ብቻዋን አንዳች አልባ (ያለምንም ድጋፍ) ያንጠለጠላት እግዚአብሔር ነው» ይላል (ኢዮብ.፳፭፣፮)።

ነቢዩ ኢሳይያስም፣ ሁሉን የፈጠረ እግዚአብሔር አምላክ መሆኑን ይመስክራል፣ «ሰማያትን የፈጠረ የዘረጋቸውም ምድርንና በውስጥዋ ያለውን ያጸና፣ በእርስዋ ላይ የሚኖር ሕዝብ እስትንፋስ የሚሰጥ አምላክ እግዚአብሔር ነው» ብሎአል (ኢሳ.፵፪፣፭-፮)።

ዕዝራ ነህምያም እንዲህ ሲል መስክሮአል፤ «አንተ ብቻ እግዚአብሔር ነህ፤ ሰማይንና የሰማያት ሰማይን፣ ሠራዊታቸውንም ሁሉ፣ ምድርንና በእርስዋ ላይ ያሉትን ሁሉ ፈጥረሃል፤ ሁሉንም ሕያው አድርገሽዋል፤ የሰማይም ሰራዊት ላንተ ይሰጣዳሉ» (ነህ.፱፣፮-፰)።

ቅዱሳን ሐዋርያት ደግሞ በአንድ ልብ ሆነው ወደ እግዚአብሔር ድምፃቸውን ከፍ አድርገው ሲጸልዩ፣ «ጌታ እግዚአብሔር ሆይ፤ አንተ ሰማይንና ምድርን ባሕሩንም በእርሱ የሚኖረውን ሁሉ የፈጠርህ...» ብለዋል (የሐዋ.፱፣፳፱)።

ቅዱስ ዮሐንስ ወንጌላዊም በአስደናቂ ራእይ፣ ቅዱሳን መላእክት እግዚአብሔርን እንዲህ እያሉ ማመስገናቸውን አስረድቶናል፤ «ጌታችንና አምላካችን ሆይ፤ አንተ ሁሉን ፈጥረሃል፤ ባንተ ፈቃድም ሆነዋልናተፈጥረዋልም፤ ስለዚህ ክብር፣ ውዳሴ፣ ኃይልም ልትቀበል ይገባሃል» (ራእይ.፱፣፲፪)።

ጥያቄ፦እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ከምን ፈጠራቸው?

እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ካለ መኖር ወደ መኖር አምጥቶ ፈጠራቸው፤ማለት «እም ኅበ አልቦ»«ኅበ ቦ» ፈጠራቸው፤ ፈጣሪ እንደ መሆኑ፤ ካለመኖር ፈጠራቸው። «ሰማይትንና ምድርን፤ ሌሎችን በዙሪያችን የምናያቸውን ፍጥረታት እግዚአብሔር ካለመኖር (እም ኅበ አልቦ) እንደ ፈጠራቸው ታውቃለህ» ተብሎ ተጽፎአል (ቀዳማዊ መቃብያን.፯፡፳፮)።

በሁለተኛው ክፍለ ዘመን መጀመሪያ ላይ በሮም፣ «ካህን ወነቢይ» እየተባለ ይጠራ የነበረው ሔርማ፣ «ኖላዊ» የተባለው መምህርም፣ እግዚአብሔር ሰማይትንና ምድርን ካለመኖር (እም ኅበ አልቦ) እንደ ፈጠራቸው መስክሮአል (መጽሐፈ ሔርማን ኖላዊ ክፍል 2)።

ጥያቄ፦እግዚአብሔር ሰማይትንና ምድርን ከለመኖር (እም ኅበ አልቦ) አምጥቶ ፈጠራቸው ማለት ምን ማለት ነው?

እግዚአብሔር ሰማይትን ምድርን ካለመኖር (እም ኅበ አልቦ) ፈጠራቸው ማለት፣ ከሌላ ነገር በ ማዳቀል፣ ወይም በመቁረስ፣ ወይም በማባዛት ሳይሆን፣ እንደዚሁ በመለኮታዊ ችሎታው ካለመኖር ፈጠራቸው ማለት ነው። ይኸም ችሎታ (ጥበብ) በእግዚአብሔር እንጂ በፍጡራን ዘንድ አይገኝም።

ማንኛውም ብልጎተኛ ሰው ለመሥራት የፈለገውን ዕቃ የሚሠራው እግዚአብሔር ከፈጠረው ፍጥረት ከአንድ ነገር ከፍሎ፣ ወይም ቆንጥሮ በመውሰድ ነው። እግዚአብሔር ግን ምንም ነገር ለማድረግ አይሳነውምና የመጀመሪያዎቹን ፍጥረታት የፈጠረው ካለመኖር (እም ኅበ አልቦ) ነው። « በውኑ ለእግዚአብሔር የሚሳነው ነገር አለን?» ሲል የእግዚአብሔር ቃል የሚያሰረዳው ስለዚህ ነው (ዘፍ.፲፰፡፲፬)። መልአኩ ቅዱስ ገብርኤልም ለድንግል ማርያም ምጽአተ ወልደ እግዚአብሔርን ሲያበሥራት፣ «ለእግዚአብሔር የሚሳነው ነገር የለምና» ሲል አስረድቶአታል (ሉቃ.፪፡፱፯)።

አርጌንስና ሌሎች የተሳሳተ ግምት የነበራቸው ሰዎች ግን፣ «እግዚአብሔር ሰማይትንና ምድርን ዘ ለዓለማዊት ከሆነች ቁስ አካል (ማተር) ፈጠራቸው» ሲሉ አስተምረዋል። (ኦር.ዲ.ፕሪንሲፕል)። ነገር ግን የሐዋርያት ቤተክርስቲያን ሰማይትና ምድር ከመፈጠራቸው በፊት ከራሱ ከእግዚአብሔር በስተቀር ሌላ ምንም ነገር እንዳልነበረ ታስተምራለች፤ ከእግዚአብሔር በቀር ሌላ ዘለዓለማዊ የሆነ ነገር እንዳልነበረ ታምናለች።

ጥያቄ፦እግዚአብሔር ካለመኖር (እም ኅበ አልቦ) የፈጠራቸው ፍጥረታት ስንት ናቸው?

እግዚአብሔር ካለመኖር ወደ መኖር አምጥቶ የፈጠራቸው ፍጥረታት ብቻ ናቸው። ዋና ዋናዎቹ ግን ከዚህ ቀጥለው የተዘረዘሩት ናቸው፦

- ሀ. ሰማይትና ምድር (የማይታዩትና የሚታዩት)
- ለ. መላእክት
- ሐ. ብርሃን፣ ጨለማ፣ ነፋስ፣ ውሃ፣ እሳት
- መ. ነፍስና ሌሎችም ናቸው።

ጥያቄ፦የእግዚአብሔር ዘመን ስንት ነው?

የእግዚአብሔር ዘመን ቁጥር የለውም። እግዚአብሔር በዚህ ዘመን ነበረ፤ በዚህ ዘመን ግን አልነበረም። ፍጥረታት ሁሉ መነሻና መድረሻ አላቸው። ያልነበሩበት ዘመን፣ ያልተፈጠሩበት ጊዜ ነበር። እንደዚሁም እያንዳንዱ ፍጡር ለመኖር የተወሰነለትን ጊዜ ሲጨርስ በሞት ይለያል። በእግዚአብሔር ዘንድ ግን ይህ ሁሉ የለም፤ ለዘለዓለም የኖረና የሚኖር እርሱ ብቻ ነው።

ጥያቄ፦ስለ እግዚአብሔር ዘለዓለማዊነት ቅዱስ መጽሐፍ ምን ይላል?

እግዚአብሔር ዘለዓለማዊ አምላክ መሆኑን ቅዱስ መጽሐፍ በብዙ ቦታ ይመስክራል። «ተራሮች ሳይፈጠሩ፣ ምድርም፣ ዓለምም ሳይሠራ ከዘለዓለም እስከ ዘለዓለም ድረስ አንተ ነህ»

ሲል ነቢዩ ዳዊት መስክሮአል (መዝ. ፹፱(፲)፡፩-፫)። እንደገናም ይኸው ነቢይ፤ «አንተ ግን ጌታ ሆይ፤ ለዘለዓለም ትኖራለህ፤ መታሰቢያህም ለልጅ ልጅ ነው» ሲል አስረድቶአል። በግእዙ፤ «ወ ዝክርከኒ ለትውልድ ትውልድ» ይላል (መዝ. ፻፩(፻፪)፡፲፪)። በተለይም ሁሉ ሲያልፍና ሲለወጥ እ ግዚአብሔር ግን ምንጊዜም የማይለወጥና የማያልፍ አምላክ መሆኑን ሲመሰክር ይኸው ነቢይ እንዲህ ይላል፤ «ጌታ ሆይ፤ አንተ ከጥንት ምድርን መወረትህ፤ ስማያትም የእጅህ ሥራ ናቸው፤ እነርሱ ይጠፋሉ፤ አንተ ግን ትኖራለህ፤ ሁሉም እንደልብስ ያረጃሉ፤ እንደ መጎናጸፊያም ትለው ጣቸዋለህ፤ ይለወጣሉም፤ አንተ ግን ያው አንተ ነህ (ምንጊዜም አንተ ነህ፤ ዓመቶችህም ከቶ አያልቁም)» (መዝ. ፻፩(፻፪)፡፳፭-፳፰)። ጻድቁኢዮብም በበኩሉ እንዲህ ብሎአል፤ «እነሆ እግዚአብሔር ታላቅ ነው፤ እኛም አናውቀውም፤ የዘመኑም ቁጥር አይመረመርም (አይታወቅም)» (ኢዮብ. ፱፮፡፳፮)። ነቢዩ ኢሳይያስ ደግሞ ስለ እግዚአብሔር ዘለዓለማዊነት ሲያሰረዳ፤ «እግዚአብሔር የዘለዓለም አምላክ፤ የምድር ዳርቻ (መለዋን ምድር) ፈጣሪ ነው፤ አይደክምም፤ አይታክትም፤ ጥበቡም አይመረመርም» ብሎአል (ኢሳ. ፵፯፡፳፰)።

ራሱ እግዚአብሔርም በኢሳይያስ አንደበት ዘለዓለማዊ መሆኑን ሲገልጽ፤ «ያቆብ ሆይ፤ የጠራሁህ እስራኤል ሆይ፤ ስማኝ፤ እኔ ነኝ፤ እኔ ፊተኛው ነኝ (ከሁሉ በፊት የነበርኩ እኔ ነኝ)፤ እኔም ኋለኛው ነኝ። እጄም ስማያትን ዘርግታለች» ብሎአል (ኢሳ. ፵፰፡፲፪-፲፫)። ለቅዱስ ዮሐንስ ወንጌላዊ በተገለጸበት ራእይም፤ የሰማይ መላእክት ስለ እግዚአብሔር ዘለዓለማዊነት እየመሰከሩ ሲያመሰግኑት፤ «ያለህና የነበርህ ሁሉን የምትገዛ ጌታ እግዚአብሔር ሆይ፤ ትልቁን ኅይልህን ስለ ያዝህ፤ ስለ ነገሥህም እናመስግንሃለን» ብለዋል (ራእይ. ፲፪፡፲፯)።

ዘለዓለማዊው እግዚአብሔር ስማይንና ምድርን የሞላ፤ ሁሉን የሚያውቅ አምላክ እንደሆነ፤ ራሱ እግዚአብሔር በነቢዩ ኤርምያስ አንደበት እንዲህ ይላል፤ «ሰው በሰው ሲሸሸግ፤ እኔ አላየውም? ስማይንና ምድርን የሞላሁ እኔ አይደለሁም?» (ኤር. ፳፫፡፳፱)። ዘመን የማይቆጠርለት፤ ከዘለዓለም እስከዘለዓለም ሕያው ሆኖ የኖረውና የሚኖረው እግዚአብሔር፤ በሰማይና ከሰማያት በላይ በምድርና ከምድር በታች የሚገኝ፤ በሁሉም ምሉዕ የሆነው አምላክ፤ በዘመን ሐዲስ ለቅዱስ ዮሐንስ በራእይ ተገልጾ ሕያውና ዘለዓለማዊ አምላክ መሆኑን ሲያሰረዳ፤ «እነሆ በቶሎ እመጣለሁ፤ ለእያንዳንዱም እንደ ሥራው መጠን እከፍልው ዘንድ ዋጋዬ ከእኔ ጋር አለ፤ አልፋና አሜጋ፤ ፊተኛውና ኋለኛው፤ መጀመሪያውና መጨረሻው እኔ ነኝ» ብሎአል (ራእይ. ፳፪፡፲፱)።

ጥያቄ፡-የአምላካችን ስሙ ማን ነው?

ስማያትንና ምድርን ጠቅለላው ዓለም በሙሉ የፈጠረ እግዚአብሔር ስለሆነ፤ ስሙ ፈጣሪ ይባላል። ከሁሉ በፊት ራሱ እግዚአብሔር ለአብርሃም ተገልጦ፤ «እኔ ኤልሻዳይ ነኝ ሲል ነግሮታል (ዘፍ. ፲፯፡፩)። «ኤልሻዳይ» ቃሉ ዕብራይስጥ ሲሆን፤ ትርጉሙም «ሁሉን ቻይ» ማለት ሁሉን መድረግ የሚችል ነው። ስለዚህም ኢዮብ እንዲህ ብሎአል፤ «ሁሉን ታደርግ ዘንድ ቻይ እንደ ሆነህ፤ አሳብህም ይከለክል ዘንድ ከቶ ማንም እንደማይችል አውቃለሁ» (ኢዮብ. ፵፪፡፪)።

ጥያቄ፡-የፈጣሪያችን ስሙ ማን ነው?

የፈጣሪያችን ስሙ እግዚአብሔር ነው። «እኔ እግዚአብሔር ነኝ፤ ስሜም ይህ ነው፤ ክብራን ለሌላ ምስጋናዬንም ለጣኦት አልሰጥም» ሲል ራሱ በኢሳይያስ አንደበት ተናግሮአል (ኢሳ. ፳፱፡፰)። ለሙሴም፤ «ያለና የሚኖር እኔ ነኝ፤ ለእስራኤል ልጆችም፤ ያለና የሚኖር ወደ እናንተ ለከኝ ትላቸዋለህ» ሲል ነግሮታል (ዘጸ. ፫፡፲፱)።

ከዚያው አያይም እንዲህ ሲል ነግሮታል፤ «ለእስራኤል ልጆች እንዲህ ትላቸዋለህ፤ የአባቶቻችሁ አምላክ፤ የአብርሃም አምላክ፤ የይሱሐቅ አምላክ፤ የያዕቆብ አምላክ እግዚአብሔር ወደ እናንተ ላከኝ፤ ይህ ለዘላለሙ ስሜ ነው፤ እስከ ልጅ ልጅ ድረስም መታሰቢያዬ ይህ ነው» (ዘጸ. ፫፡፲፮-፲፯)። እንደዚህም የእግዚአብሔርን ታላቅነቱን፤ ቅድስናውን፤ ፍቅሩን፤ ንጽሕናውንና ዘለዓለማዊነቱን የሚያመለክቱ እጅግ በርከት ያሉ ስምች በቅዱስ መጽሐፍና በመጻሕፍተ ሊቃውንት ተመዝግበው ይገኛሉ።

ጥያቄ፦ ስማይና ምድርን የፈጠረ አምላክ አንድ ብቻ ነውን?

አዎን፤ ስማይና ምድርን፣ የሚታየውንና የማይታየውን ፍጥረት የፈጠረ አንድ አምላክ አንድ ብቻ ነው። እግዚአብሔር አምላክ በአምላክነቱ (በእግዚአብሔርነቱ) ዘለዓለም አንድ ብቻ ነው።

ጥያቄ፦ እግዚአብሔር በእግዚአብሔርነቱ አንድ ብቻ መሆኑን ማን ይመስክራል?

ቅዱስ መጽሐፍና የቅዱሳን የቤተክርስቲያን አባቶች የጻፉት ቅዱሳን መጻሕፍት በሙሉ ይመስክራሉ፤ እንዲህ ሲሉ፦ «እግዚአብሔር አምላክ አንድ እንደሆነ ታውቅ ዘንድ ይህ ላንተ ተገለጠ፤ ከእርሱምሌላ አምላክ የለም... እንግዲህ እግዚአብሔር በላይ በስማይ፣ በታችም በምድር አምላክ እንደሆነ ዛሬ እወቅ በልብህም ያዝ» (ዘዳ.፱፣፵፮-፵፱)።

«እስራኤል ሆይ፣ ሰማይ አምላካችን እግዚአብሔር አንድ አምላክ ነው፤ አንተም አምላክህን እግዚአብሔርን በፍጽም ልብህ፣ በፍጽም ነፍስህ፣ በፍጽም ኃይልህ ውደድ» (ዘዳ.፮፣፱)። ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም ለኤፌሶን ክርስቲያኖች በጻፈው መልእክቱ፣ «ከሁሉ በላይ የሚሆን፣ በሁሉም የሚሠራ፣ በሁሉም የሚኖር፣ የሁሉ አባት የሆነ አንድ አምላክ አለን» ሲል መስክሮአል (ኤፌ.፱፣፭-፮)። ሦስት መቶ አሥራ ስምንቱ አባቶችም በ፫፻፳፭ ዓ.ም በቀኖና ሃይማኖታቸው፣ «ስማይና ምድርን፣ የሚታየውንና የማይታየውን በፈጠረ በአንድ እግዚአብሔር አብ እናምናለን» ብለዋል።

ጥያቄ፦ እግዚአብሔርን በዕውቀታችን (በጥበባችን) መርምረን ልናገኘውና ልናየው እንችላለን?

ቀደም ብለን እንደ ገለጽነው፣ እግዚአብሔር በዓይን የማይታይ፣ በእጅ የማይዳስስ፣ በራሱ አካል ጽንቶ የሚገኝ የማይመረመር ረቂቅ መንፈስ ነው፤ ስለዚህ ከፍጡራን ወገን ማንም ቢሆን የረቀቀና የመጠቀምርምር ቢያደርግ እግዚአብሔርን ማግኘትም ሆነ ማየት በፍጹም አይችልም። እግዚአብሔር እያዩ የሚያመልኩት፤ እየዳሰሱ የሚሰግዱለት አምላክ አይደለም። የማይታይና የማይዳስስ፣ በቦታም የሚወስንግግት እንጂ አምላክ አይደለምና። እግዚአብሔር ግን አይታይም፤ አይዳስስም፤ አይመረመርም፤ አይወስንም። ስለዚህም ኢዮብ ጻድቅ እንዲህ ይላል፤ «በእግዚአብሔር ዘንድ እጅግ የሚያሰፈራ ግርማ አለ፤ ሁሉን የሚችል አምላክን እናገኝ ዘንድ አንችልም፤ በኃይል ታላቅ ነውና» (ኢዮብ.፵፯፣፳፪-፳፱)። «የእግዚአብሔርን ጥልቅ ነገር ልትመረምር ትችላለህ? ወይስ ሁሉን የሚችለውን አምላክ ፈጽመህ ልትመረምር ትችላለህ? እርሱ ከስማይ ይልቅ ከፍ ይላል፤ ምን ልታደርግ ትችላለህ? ከሲኦልም ይልቅ ይጠልቃል፤ ምን ልታውቅ ትችላለህ?» (ኢዮብ.፲፪፣፯-፱)።

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም፣ «እርሱ ብቻ የማይሞት ነው፤ ማንም ሊቀርበው በማይችል ብርሃን ይኖራል፤ አንድ ሰው እንኳን አላየውም፤ ሊያየውም አይችልም፤ ለእርሱ ክብርና የዘለዓለም ኅይል ይሁን፤ አሜን» ብሎአል (፩ጢ.ሞ.፮፣፲፮)።

ጥያቄ፦ እግዚአብሔር በባሕርይ፣ በሰውም ሆነ በመላእክት አእምሮ ሊታወቅና ሊመረመር እንደማይችል ቅዱስ መጽሐፍ ያስረዳል፤ ስለዚህ ቅዱሳን የቤተ ክርስቲያን አባቶች ምን ብለው አስተማሩ?

እግዚአብሔር በባሕርይ በእምነት ዓይን ካልሆነ፣ በሥጋዊ ምርምር በምንም መንገድ የማይታይ፣ የማይገኝና የማይመረመር መሆኑን በስፊው አስተምረዋል። ለምሳሌ፦ ከዚህ በታች የተጠቀሱትን ማስረጃዎች እንመልከት፦ ቅዱስ ዮሐንስ ወንጌላዊ በጸሎተ ቅዳሴው፣ «ዳርቻ የለህም፤ ያገኘህ የለም፤ የሚያገኝህም የለም። ራስህን አንተ ታውቃለህ፤ መንግሥትህም አያልቅም፤ ኅይልህም አይሻርም፤ ገናነትህ መጨረሻየለውም፤ ጌትነትህ አይሰወርም፤ አንተ ከሁሉ የተሰወርህ ነህ፤ ሁሉ ግን ላንተ የተገለጸ ነው» ሲል አስረድቶአል (ቅዳሴ ዘወልደ ነጐድጓድ ቁ.፱፣፮)። ቅዱስ ባስልዮስ ዘቂርሳይም እንዲህ ብሏል፤ «የእግዚአብሔርን የታላቅነቱን ነገር ብንተች፣ ብንመረምር፣ ድፍረት ነው፤ የማይመረመር መለኮቱን ከማወቅ ልቡናችን (አእምሮአችን) ይደክማልና አይደረስበትም፤ ሕሊና መርምሮ ሊያውቀው ያልቻለው፣ ቃል (አንደበት) ገልጦ ሊናገረው አይችልምና፤

የምናያቸውን ፍጡራን መርመሮ ማወቅ ለልቡናችን የሚረቀው ከሆነ፤ እንደሚገባቸውም እንናገር ዘንድ ካልቻልን፤ የማናውቀውን ለመናገር እንደምን እንደፍራለን?» (ባስልዮስ፤ ሃይማኖተ አበው ፤ ገጽ.፫፻፲ ቁ.፫-፬ ሕትመት ፲፱፻፳፮ ዓ.ም)። በተጨማሪም ይህ ቅዱስ አባት፤ «መለእክት፤ የ መለእክት አለቆች ሁሉ በየወገናቸው፤ በየነገራቸው ከሁሉም ፍጡራን ጋር አንድ ወገን ሆነው፤ በአንድነት ቢሰበሰቡ፤ የእግዚአብሔርን ባሕርይ (ህልውና) ትንሽ እንኳን ያውቁ ዘንድ አይችሉም » ሲል አስረድቶአል (ባስልዮስ፤ ሃይማኖተ አበው ገጽ.፫፻፲፩ ቁ.፲፱)።

በ ፱፻፵፩ ዓ.ም በኤፌሶን በተደረገው ዓለም አቀፍ ጉባኤ ተካፋይ የነበረው የአንቆራው (የአንካ ራው) ሊቀ ጳጳሳት ቅዱስ ቴዎዶሎስም እንዲህ ሲል ጽፎአል፤ «እግዚአብሔር በሰው ኅሊና እን ደማይመረመር፤ ስለመለኮት መርምሮ አያውቀውም፤ የመለኮት ባሕርይ እንናገራለን፤ የሰው ኅሊና መለኮትን መርምሮ አያውቀውም፤ የመለኮት ባሕርይም በሰው ኅሊና ከመመርመር የራቀ ነውና፤ ከኅሊናትም (ከአእምሮ) ሁሉ ፍጹም የራቀ ነው» (ቴዎዶሎስ፤ ሃይማኖተ አበው፤ ገጽ ፫፻፩)።

ቅዱስ ኤጲፋንዮስ ዘቆጵሮስም፤ «እግዚአብሔር ለአነዋወሩ ጥንት የለውም፤ ለዘመኑም ቁጥር የ ለውም፤ ለዓመታቱም ልክና ቁጥር የለውም፤ ለዓመታቱም ልክና ቁጥር የለውም ... በኅሊና የማያገ ኙት ሰውር

ነው፤ በልቡናም የማይረዱት ምጡቅ ነው» ሲል አስረድቷል (ቅዱስ ዘኤጲፋንዮስ፤ ቁ.፱-፯)። ቅ ዱስ ጎርጎርዮስ ዘኑሲስ ደግሞ ስለ እግዚአብሔር ምሉእነትና ዘለዓለማዊነት ሲመሰክር፤ «ሰማያት ን የፈጠረ ይህ ነው፤ ምድርንም የፈጠረ ይህ ነው፤ ለመለኮቱ ጥንት (መሠረት) የለውም፤ ቀኝ የ ለውም፤ ግራም የለውም፤ መካከልም የለውም፤ በዓለም ዳርቻ (ከዚያም ውጭ) ሁሉ የመላ ነው እንጂ፤ ከመላእክት ሁሉኅሊና የተሰወረ ነው፤ ባሕርይን የሚያውቀው የለም፤ በእጁ (በጥበቡ) የተ ፈጠረውንም የሚቆጥረው የለም» ብሎአል (ቅዱስ ዘጎርጎርዮስ፤ ቁ.፩-፲፩)። ቅዱስ ቄርሎስ ዘእስ ክንድርያም እግዚአብሔር በእግዚአብሔርነቱ ልቡስ ሠጋ ነው ብለው ያስተማሩትን በመቃወም፤ «ውሰጣዊ ሰውነት ግን የማያረጅ ዕውቀት ያለው ነፍስ ነው፤ ዳግመኛም እግዚአብሔር በሥጋ ተ ሰውደያለ ነፍስን በቸርነቱ እግዚአብሔርን የሚመስል አድርጎ ፈጠረው። እግዚአብሔር ግን ጥን ቱን ሥጋ አይደለምና አይወስንም፤ እርሱም እሳት ነው፤ ብርሃንም ነው፤ ማንም ማን አይቀርበው ምድርን ይሸፍናል» ሲል አስረድቷል (ቄርሎስ፤ ሃይማኖተ አበው፤ ገጽ.፪፻፳፫ ቁ.፳፯)።

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም አምላካችን የማይመረመርና የሰው አእምሮ የማይደርስበት መሆኑን በመግለጽ እንዲህ ብሎአል፤ «...እርሱ ብቻ የማይሞት ነው፤ ማንም ሊቀርበው በማይችል ብርሃ ን ይኖራል፤ አንድ ሰው እንኳን አላየውም፤ ሊያየውም አይችልም፤ ለእርሱ ክብርና ጎይል ለዘላ ለም ይሁን አሜን»(ጆጢ.ሞ.፮-፲፮)።

ጥያቄ፡-እግዚአብሔር አምላክ ሰማያትንና በሰማያት የሚገኙትን፤ ምድርንና በምድር ላይ ያሉትን ፍጥረታት ሁሉ የፈጠረ ምን ጊዜ ነው?

ቅዱሳት መጻሕፍት እንደሚያስተምሩን፤ የሰማያትና የምድር አፈጣጠር ቅደም ተከተል ከዚህ እ ንደሚከተለው ነው፡- በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ፈጠረ፤ ማለትም መጀመሪያ ሰማያትንና በሰማያት ላይ የሚኖሩትን፤ የሚታዩትንና የማይታዩትን ፈጠረ።

ከዚያ ቀጥሎም እግዚአብሔር ምድርንና በምድር የሚኖሩትን ፈጠረ። ሁሉንም በቃሉ ይሁኑ (ይ ፈጠሩ)እያለ በነቢብ ማለት በመናገር ፈጠራቸው። ጨለማም ከሚታዩት ፍጥረታት አንዱ ነው። ቀጥሎም እግዚአብሔር፤ «ብርሃን ይሁን» ብሎ ብርሃንን። ብርሃንም በእግዚአብሔር ቃል ተፈጠ ረ። እግዚአብሔር የፈጠረውን ብርሃን እጅግ መልካም እንደሆነ አየ፤ ብርሃኑን ከጨለማ ለየው፤ ብርሃኑን ቀን፤ ጨለማውን ሌሊት ብሎ ጠራው። ማታም ሆነ፤ ጠዋትም ሆነ፤ አንድ ቀን ተብሎ ተቆጠረ (እሁድ በግእዝ አንድ ማለት ነው፤ ዘፍ፩፤፩-፪)።

ጥያቄ፦ከዚያስ ቀጥሎ እግዚአብሔር ምን ፈጠረ?

በመጀመሪያው ቀን የፈጠረውን ውኃ ለሁለት ከፈለው፤ ማለት ግማሹን ውኃ ወደ ላይ እንዲወጣ አዘዘው፤ ውኃውም በእግዚአብሔር ትእዛዝ ወደ ላይ ወጣ። እግዚአብሔር ወደ ላይ የወጣውን ውኃ «ጠፈር» ይሁን ብሎ አዘዘ። ውኃውም እንደ እግዚአብሔር ትእዛዝ «ጠፈር» ሆነ፤ እግዚአብሔር ጠፈሩን «ሰማይ» የሰማይ ጠፈር ብሎ ጠራው። ወደ ታች የቀረውን ውኃ ደግሞ በምድር እግዚአብሔር ያዘጋጀለትን ቦታ ያዘ። በዚህ ጊዜ ቀን ሆነ፤ ሌሊትም ሆነ። ጊዜውም ሁለተኛ ዕለት ተባለ። በግእዝ ስኑይ ማለት ሁለተኛ ማለት ሲሆን፣ ስለዚህ ስኞ ተባለ (ዘፍ.፩፣፮-፲፪)።

ጥያቄ፦ከዚያስ በኋላ እግዚአብሔር ምን ፈጠረ?

እግዚአብሔር፣ «ምድር ዘርን የሚሰጥ ሳርና ቡቃያን እንደ ወገኑ፣ ዘርም ያለበትን ፍሬ የሚያፈራ ዛፍ እንደየወገኑ ታብቅል» አለ። እግዚአብሔር እንዳለው ሆነ፤ ምድርም እንደ እግዚአብሔር ታል ዘር የሚሰጠውን ሳርና ቡቃያ እንደ ወገኑ፣ ዘርም ያለበትን ፍሬ የሚያፈራውን ዛፍ እንደየወገኑ (በያይነቱ) አበቀለች። እግዚአብሔርም ያ መልካም እንደሆነ አየ። ቀንም ሆነ፤ ሌሊትም ሆነ፣ ጊዜውም ሶስተኛ ቀን ተባለ፤ በግእዙ ሠሉስ ይላል። ሦስተኛ ማለት ነው። በአማርኛም ግን «ማክሰኞ» ይባላል (ዘፍ.፩፣፲፩-፲፫)።

ጥያቄ፦እግዚአብሔር ከዚያ ቀጥሎ ምን ፈጠረ?

«ቀንና ሌሊትን ይለዩ ዘንድ ብርሃናትን በሰማይ ጠፈር ይሁኑ፤ ለምልክቶችም፣ ለዘመናትም፣ ለዕለታትም፣ ለዓመታትም መለያ ይሁኑ፤ በምድር ላይም ያበሩ ዘንድ፣ በሰማይ ጠፈር ብርሃናት ይሁኑ» ብሎ ብርሃናትን ፈጠረ። እግዚአብሔር ሁለት ታላላቅ ብርሃናትን ፈጠረ፤ ትልቁ ብርሃን (ማለት) ፀሐይ በቀን እንዲሠለጥን ማለት እንዲያበራ አደረገ። ከዋክብትም ደግሞ ፈጠረ። እግዚአብሔር በምድር ላይ ያበሩ ዘንድ የፈጠራቸውን ብርሃናት በሙሉ በሰማይ ጠፈር አኖራቸው (ዘፍ.፩፣፲፬-፲፱)።

እግዚአብሔርም ይህን ያደረገውን ተመለከተ። መልካምም እንደሆነ አየ። ቀንም ሆነ፤ ሌሊትም ሆነ፤ አራተኛም ቀን ተባለ። በግእዙ «ረቡዕ» ይባላል፤ አራተኛ ማለት ነው።

ጥያቄ፦እግዚአብሔር ከአራተኛው ቀን በኋላ ምን ፈጠረ?

እግዚአብሔር፣ «ውኃ፣ ሕያው ነፍስ ያላቸውን ተንቀሳቃሾች ታስገኝ፤ ወፎችም ከምድር በላይ ከሰማይ ጠፈር በታች ይብረሩ» ባለ ጊዜ በውኃይቱ ታላላቅ ዓሳ አንበሪዎች፣ አንደየወገኑ፣ ሕያዋን ፍጥረታት ሆነው የሚንቀሳቀሱት፣ በክንፍ የሚበሩት፣ ወፎች፣ አሞሮች እንደየወገናቸው ተፈጠሩ።

እግዚአብሔር እንዚህን በውኃ ውስጥ የፈጠራቸውን ተመለከተ፤ መልካም እንደሆነ አየ። እግዚአብሔር እንዲህ ብሎ ባረካቸው፤ «ብዙ ተባዙም የባሕርንም ውኃ ሙሉአት፤ ወፎችም በምድር ላይ ይብዙ አለ። ቀንም ሆነ፤ ሌሊትም ሆነ፤ አምስተኛው ቀን ሆነ።» (በግእዙ ሐሙስ አምስተኛ ማለት ነው፣ ዘፍ.፩፣፳-፳፫)።

ጥያቄ፦ከዚያስ በኋላ እግዚአብሔር ምን ፈጠረ?

ሕያዋን ፍጥረታትን እንደ የወገኑ፣ በእግር የሚሸከረከሩትን፣ በክንፍ የሚበሩትን አለዋፍንና አንስርትን እንደየወገኑ፣ እንሰሳትን፣ አራዊትን፣ በጠቅላላ በየብስ ለመኖር የሚችሉትን ፍጥረታት ፈጠረ፤ ያም እጅግ መልካም እንደሆነ አየ (ዘፍ.፩፣፳፬-፳፮)። በመጨረሻም እግዚአብሔር ሰውን በመልኩ ፈጠረ፤ ሰውም በእግዚአብሔር መልክና ምሳሌ ተፈጠረ።

ጥያቄ፦ እግዚአብሔር አምላክ ሰውን እንዴት አድርጎ ፈጠረው?

ሰውን በመልኩና በምሳሌው ፈጠረው። ከምድር አፈር አበጀው (ሠራው)፤ በአፍጫውም የሕይወት እስትንፋስ እፍ አለበት፤ ሰውም ሕያው ነፍስ ያለው ፍጡር ሆነ።

እግዚአብሔር አምላክ ስዎችን ወንድና ሴት አድርጎ ፈጠራቸው። እንዲህም ብሎ ባረካቸው፤ « ብዙ ተባዙ፤ ምድርንም ሙሉአት፤ ግዙአትም፤ የባህርን ዓሦችና የሰማይን ወፎች በምድር ላይ የ ሚንቀሳቀሱትን ሁሉ አራዊትንም፤ እንስሳትንም ሁሉ ግዙአቸው።» ቀጥሎም እንዲህ አላቸው፤ «እነሆ ሙብል ይሆናችሁ ዘንድ በምድር ፊት ሁሉ ላይ ዘሩበእርሱ ያለውን ሐመልማል (ለምለም) ሁሉ ሰጥቻችኋለሁ።» ለምድር አራዊት ሁሉ፤ ለሰማይ ወፎችም ሁሉ፤ ሕያው ነፍስ ላላቸው ለምድር ተንቀሳቃሾችም ሁሉ፤ «በምድር የሚበቅለው ሐመልማል (ለምለም) ሁሉ ሙብል ይሆናቸው ዘንድ ሰጥቻችዋለሁ፤ ከዚህ በኋላ እግዚአብሔር የፈጠረውን ሁሉና ያደረገውን ሁሉ እነሆ እጅግ መልካም እንደሆነ አየ። ማታም ሆነ፤ ጥቀትም ሆነ፤ ስድስተኛ ቀን ተባለ» (ዘፍ.፩፡፳፮-፴፩)። እግዚአብሔርም በዚህ ቀን የመፍጠር (የአስተናብሮ) ሥራውን ፈጸመ፤ ስለዚህ ቀኑ እግዚአብሔር የመፍጠር ሥራውን የፈጸመበት ስለሆነ «ዓርብ» ይባላል፤ «መካተቻ፣ መደምደሚያ» ማለት ነው።

ጥያቄ፡-እግዚአብሔር ከስድስተኛው ቀን በኋላ ምን ዓይነት ሥራ?

እግዚአብሔር ከስድስተኛው ቀን በኋላ ምንም አልሠራም። ለመፍጠር የፈለገውን፣ ለመሥራት ያሰበውን በሙሉ በመጀመሪያው ቀን ጀምሮ በስድስተኛው ቀን አከናውኖ ፈጽሟልና።

ጥያቄ፡- እግዚአብሔር በስድስተኛው ቀን ምን ዓይነት ሥራ?

እግዚአብሔር በስድስተኛው ቀን ምንም አልሠራም። እግዚአብሔር በስድስተኛው ቀን ሥራውን ሁሉ ስለ ፈጸመ በስድስተኛው ቀን ዐረፈ። እንደዚሁም እግዚአብሔር ሥራውን ጨርሶ ያረፈበትን ስድስተኛውን ቀን ባረከው፤ ቀደስውም (ዘፍ.፩፡፩-፫)።

ጥያቄ፡-እግዚአብሔር አምላክ ሰውን በመልኩና እንደ ምሳሌው ፈጠረው ማለት ምን ማለት ነው?

እግዚአብሔር አዳምን በራሱ መልክ ፈጠረው ማለት ነው፤ ይኸውም በአእምሮና በጌትንት አርሱን አስመስሎ ፈጠረው ማለት ነው።

ጥያቄ፡-እግዚአብሔር አምላክ፣ «ሰውን (አዳምን) ከምድር አፈር አበጀው፤ በአፍንጫውም የሕይወት እስትንፋስ እፍ አለበት» ማለት ምን ማለት ነው?

«ከአፈር አበጀው» ማለት ከአራቱ ባሕርያት ፈጠረው ማለት ነው። «እስመ ውኃቱ ለሐኮ እም አርባዕቱ ጠባይዕ ወእሙንቱ እሳት ወነፋስ፤ ማይ ወመሬት» እንዲል። አራት ባሕርያት የተባሉት እሳት፣ ነፋስ፣ ውሃ፣ መሬት ናቸው (መቅ. ወንጌል ሁለተኛ ጉባኤ)።

«በአፍንጫው የሕይወት እስትንፋስ እፍ አለበት» ማለቱም፣ በደማቂነት ነፍሱ ላይ ነባቢትና ለባዊት ነፍስን አሳደረባት ሲል ነው። ስለዚህ የመጀመሪያው ሰው (አዳም) ባደረገበት ለባዊትና ነባቢት ነፍስ ምክንያት ከሌሎቹ ፍጥረታት ተለይቶ እዋቂና አስተዋይ፣ ባለአእምሮ ሆነ፤ የጸጋ ልጅ ነትንም ከእግዚአብሔር አገኘ። በዚህም እግዚአብሔርን የሚመስል ሆነ። ስለዚህም አዳም ለባዊትና ነባቢት ነፍስ ያለው ሆኖ በመፍጠሩ፣ የእግዚአብሔር አርአያና ምሳሌ ተብሎ ተጠራ። « ወዓዲ አክበሮ በንጽሕት ነፍስ ዘይእቲ ማኅተመ ሕይወተ መንፈሳዊት፣ አንተ ባቲ አክበሮ እም ኩሉ ፍጥረታት ዘታሕተ ስማይ» ከአራት ባሕርያት አዋህዶ ፈጠረው ብሎ ነበርና፤ ዳግመኛም በአራቱ ማእዘን ካሉ ፍጥረታት ለይቶ ባከበረበት የሥጋ ሕይወት፣ የደመ ነፍስ ሕይወት በምትሆን በነባቢት ነፍስ አከበረው። «ወትትዐወቅ በኃይለ ንባብ፣ ዛቲ አርአያ ገጹ ለእግዚአብሔር ወአም ሳሊሁ። በከመ ይህ መጽሐፍ ንግበር ስብአ በአርአያነ ወበአምሳሊነ» (ዘፍ.፩፡፳፮)።

በምስጢር በመናገር ትታወቃለች፤ መጽሐፍ ሰውን በመልካችንና በምሳሌያችን እንፍጠር እንዳለ፣ «ይኸኛውም የእግዚአብሔር መታወቂያና ምሳሌ ናት» (መቅ. ወንጌል ሁለተኛ ጉባኤ)።

ቅዱስ ቄርሎስ ዘእስክንድርያም ሰለዚሁ እንዲህ ሲል ጽፎአል፤ «በኦሪት የተጻፈውን ቃል ምክንያት አድርገው ለእግዚአብሔር ቀድሞ ሥጋ እንደ ነበረው የሚናገሩ፤ ስለዚህ እግዚአብሔር ሰውን በእኛ አምሳል እንፍጠር አለ፤በእኛ አምሳል ያለውም ስለ ሰው ሥጋ ነው የሚሉ አሉ። ነገር ግን እንዲህ አይደለም፤ እርሱ ስለ ውስጣዊ ስውነታችን ስለ ነፍሳችን ተናገረ እንጂ፤ እርሱም ሁል ጊዜ በመታደስ ጽንቶ ይኖራል» (ሃይማኖተ አበው፣ ቄርሎስ፣ ገጽ.፪፻፳፫፣ ቁ.፳፫፣፳፬)።

ቀጥሎም ይህ ቅዱስ አባት እንዲህ ይላል፤ «ውስጣዊ ስውነት ግን የማይለወጥ ዕውቀት ያለው ነፍስ ነው፤ ዳግመኛም እግዚአብሔር በሥጋ ተሰውሮ ያለ ነፍስን በቸርነቱ እግዚአብሔርን የሚመስል አድርጎፈጠረው» (ሃይማኖተ አበው ቄርሎስ፣ ገጽ.፪፻፳፫፣ ቁ.፳፯)።

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም ሰው ከሥጋ፣ ከነፍስ (ደግሞት ነፍስ)፣ ከመንፈስ፣ ማለት ከለባዊነትና ከነባቢት ነፍስ እንደ ተፈጠረ ሲያስረዳ፣ «የሰላም አምላክ ራሱ ሁለንተናችሁን፣ መንፈሳችሁንም፣ ነፍሳችሁንም፣ ሥጋችሁንም ይቀድስ» ብሎአል (፩ተሰ.፭፣፳፫)። ስለዚህ ከፍ ብለን እንደ ገለጸነው፣ ሰው ለባዊትና ነባቢት ነፍስ ሰላላችው፣ «የእግዚአብሔር አርአያና ምሳሌ» ነው እየተባለ ይጠራል።

ጥያቄ፦እግዚአብሔር አምላክ አዳምንና ሔዋንን ከፈጠራቸው በኋላ የት አስቀመጣቸው?
አሳምሮ አዘጋጅቶ በፈጠራት በኤደን ገነት አስቀመጣቸው። እየሠራ ይጠብቃት ዘንድ እግዚአብሔር አዳምን በገነት አስቀመጠው (ዘፍ.፪፣፲፭)።

ጥያቄ፦ እግዚአብሔር አዳምን፣ የመጀመሪያው ሰው፣ ምን ብሎ አዘዘው?
እግዚአብሔር አዳምን ወስዶ ያበጃትም፣ ይጠብቃትም ዘንድ በዔደን ገነት አኖረው፤ እንዲህም ሲል አዘዘው፤ «መልካሙንና ክፋውን ከምታስታውቀው ዛፍ (ከዕፀ በለስ) አትበላ፤ ከእርሰዋ ብትበላ ግን ወዲያውኑ ሞትን ትሞታለህ» (ዘፍ.፪፣፳-፲፰)።

ጥያቄ፦ ስይጣን (እባብ) ሔዋንን ምን አላት?
«ሞትን አትሞቱም፤ ከእርሰዋ በበላችሁ ቀን ዓይኖቻችሁ እንዲከፈቱ፣ እንደ እግዚአብሔር መልካሙንና ክፋውን የምታውቁ እንደምትሆኑ እግዚአብሔር ስለሚያውቅ ነው እንጂ» ብሎ ነገራት።

ጥያቄ፦ሴቲቱ (ሔዋን) የስይጣንን ምክር ተቀብላ ምን አደረገች?
ሴቲቱ ዛፋ ለመብላት ያማረች እንደሆነች፣ ለዓይንም እንደምታስገሙ፣ ለጥበብም መልካም እንደሆነች አየች፤ ከፍሬዋም ወስደችና በላች፤ ለባልዋም ደግሞ ሰጠችው፤ እርሱም ከእርሱዋ ጋር በላ፤የሁለቱም ዓይኖች ተከፈቱ፤ እነርሱም ዕራቁታቸውን እንደሆኑ ዐወቁ፤ የበለሱንም ቅጠሎች ስፍተው ዕርቃናቸውን ሸፈኑ (አገለደሙ) (ዘፍ.፫፣፱-፳)።

ጥያቄ፦ ፍሬዋን በበሉ ጊዜ ዓይኖቻቸው ተከፈቱ ያለው ምን ማለት ነው?
ከዚያ በፊት አዳምን ሔዋን መልካሙን እንጂ ክፋውን አያውቁም ነበር፤ ስለዚህ ያልተፈቀደላቸውን ፍሬ በመብላት የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ስለ ተላለፉ፣ ክፋ መሥራትና ክፋ ማየትን ዐወቁ ማለት ነው።

ጥያቄ፦«እነርሱም ዕራቁታቸውን እንደሆኑ ዐወቁ» ያለው ምን ማለቱ ነው?
አዳምና ሔዋን የእግዚአብሔርን ትእዛዝ በመተላለፋቸው ሁለቱም ከእግዚአብሔር ጸጋ እንደ ተራቆቱ ዐወቁ። ከእግዚአብሔር የተሰጣቸው ብርሃናዊ ጸጋ እንደ ተለያቸው ተገነዘቡ ማለት ነው።

ጥያቄ፦አዳምን ሔዋን ትእዛዙን ከተላለፉ በኋላ እግዚአብሔር ምን አላቸው?

እግዚአብሔር የእውነት አምላክ ነውና በፊት እንደተናገረው በአዳምና በሔዋን የሞት ፍርድ ፈረደባቸው፤ የሰይጣንን ሐስት ስምተው ትእዛዙን ሰለጣሱ ረገማቸው፤ ከገነትም አስወጣቸው (ዘፍ.፫ ፡ ፱-፳፬)።

ጥያቄ፦እግዚአብሔር አምላክ አዳምንና ሔዋንን ከገነት ሲያስወጣቸው፣ እንደ ገና ወደ ገነት የሚመልሳቸው መሆኑን የሚያመለክት የነገራቸው የተስፋ ቃል ነበርን?

መልስ፦ አዎን፤ ነበር፤ ይኸውም ከዚህ ቀጥሎ ያለው ነው፦

፩ኛ. እባቡን (ሰይጣኑን) ሲረገግም፣ «በአንተና በሴቲቱ መካከል፣ በዘርህና በዘርዋ መካከል ጠላትነትን አደርጋለሁ፤ እርሱ (የሴቲቱ ዘር) ራሱን ይቀጠቅጣል፤ አንተም ስኩናውን ትጠብቃለህ (ትን ክሳለህ) የሚልነው (ዘፍ.፫፡፲፭)።

በዚህ መሠረት፣ የሴቲቱ (የሔዋን) ዘር የተባለው በኋለኛው ዘመን አዳምንና ዘርቹን ለማዳን ሲል እግዚአብሔር ወልድ ኢየሱስ ክርስቶስ የአዳምን የሔዋን ዘር፣ የአብርሃምና የዳዊት ዘር ከሆነችው ከቅድስት ድንግል ማርያም በድንግልና ተፀንቦ፣ በድንግልና ተወልዶ፣ ከኃጢአት በቀር ፍጹም ሰው ሆኖ፣ በፈቃዱ በመስቀል ተስቅሎ በተቀበለው መከራና ሞት የቀደመውን ጠላት ሰይጣንን ድል አሰርጎ፣ አዳምና ዘርቹን ወደ ገነት መልሶአቸዋል።

□

፪ኛ. «ወይቤ እግዚአብሔር ናሁ አዳም ኮነ ከመ አሐዱ እምኔን እግዚአብሔርም፣ እነሆ ከእኛ እንደ አንዱ ሆነ አለ» (ዘፍ.፫፡፳፪)።

ይኸውም፣ አዳምን ለማዳንና ወደ ገነት ለመመለስ ከሥላሴ አንዱ እግዚአብሔር ወልድ ሰው እንደሚሆን በቅድሚያ የተናገረ አምላካዊ ትንቢት ነው። በትንቢቱም መሠረት በኋለኛው ዘመን እግዚአብሔር ወልድ፣ ከድንግል ማርያም በድንግልና ተወልዶ በሥጋው ወልደ አዳም፣ ወልደ አብርሃም፤ ወልደ ዳዊት ሲባል (ማቴ.፩፡፩-፲፮)፣ ከድንግል ማርያም የተነሳው አዳማዊና አብርሃማዊ ባሕርይ ባለመለወጥና ባለመከፈል፣ ከቃል ጋር ተዋህዶ አምላክ ሆኖአል።

፫ኛ. «መጽሐፈ ቀሌምንጦስና ገድለ አዳም» በተባሉ የትውፊት (የሥርዓት) መጻሕፍት እንደ ተመዘገበው ደግሞ፣ «እግዚአብሔር በቀጥታ በኋለኛው ዘመን ከልጅ ልጅህ ተወልጄ፣ ተስቅቶና ሞቼ አድንሃለሁ» ብሎ ቃል ገብቶለታል።

ጥያቄ፦አዳምንና ሔዋንን ያሳተ እባብ በእርግጥ ሰይጣን ለመሆኑ ምን ማስረጃ አለ?

በቅዱስ መጽሐፍ ውስጥ ብዙ ማስረጃ ይገኛል።

ለምሳሌ፦ «ወአርዌስ ዐቢይ ዘውእቱ ቀዲሙ ዘአስሐቶ ለኹሉ ዓለም ዘሰሙ ሰይጣን»፤ «ታላቁ ም እባብ (ዘንዶ) የተባለው ቀድሞ ዓለሙን በሙሉ ያሳተ ሰይጣን ነው» ሲል ቅዱስ መጽሐፍ ያስረዳል (ራእ.ለ2፡9)። እንዲሁም አዳምን ሔዋንን ያሳተ እባብ (ዲያብሎስ) በጌታችን መስቀል ከሥልጣኑ መሻሩና ወደ ታች መጣሉን ሲያስረዳ፣ «አሁንም ለአምላካችን ማዳንና ኃይል፣ መንግሥትም ሥልጣንም ሆነ፤ ቀንና ሌሊትም በአምላካችን ፊት የሚከሰቸው የወንድሞቻችን ከሳሽ ተጥሎአል» ብሎአል (ራእ.፲፪፡፲)። የቤተክርስቲያን ሊቃውንትም በመጀመሪያ ዘመን ራሱ ሰይጣን (ዲያብሎስ) በእባብ አካል ተሰውሮ አዳምንና ሔዋንን እንዳሳተ፣ ቃለ እግዚአብሔር ወልድም የእኛን ባሕርይ ገንዘብ አድርጎ ድኅንነትን እንደ ሰጠን እንዲህ ሲሉ አስተምረዋል፤ «ወበከመ ኮነ እንከ ሰይጣን በጉሕሎት ተኅብአ ውስተ ሥጋ ከይሲ፣ ከማሁ ኮነ ድኅንነትን እማእስር በተሰው ሮተ ቃለ እግዚአብሔር በዘመድን፤ ሰይጣን በተንኮል በሥጋ ከይሲ (እባብ) እንደ ተሰወረ፤ የእኛ ም ከፍዳ መዳናችን ቃለ እግዚአብሔር በባህርያችን በመሰወሩ፣ ሥጋችንን በመዋሐዱ (ሆነ)» ብለዋል (መቅ.ወን.አራተኛ ጉባኤ)።

ሰይጣን በተንኮለኛው ፍጡር በእባብ ተሰውሮ አዳምንና ሔዋንን እንዴት እንዳሳተ መጽሐፍ ቅዱስ በሚለተለው መንገድ መዝግቦታል፤ «እባብም እግዚአብሔር አምላክ ከፈጠረው ከምድር አውሬ ሁሉ ይልቅተንኮለኛ ነበር። እርሱም ወደ ሔዋን ሄዶ፣ በውኑ እግዚአብሔር ከገነት ዛፍ ሁሉ እንዳትበሉ አዝዞአል? አላት።

ሴቲቱም (ሔዋንም) ለእባቡ ከገነት ካለው ከዛፍ ፍሬ ሁሉ እንበላለን፤ ነገር ግን በገነት መካከል ካለችው ከዛፍ ፍሬ እንዳንበላ እግዚአብሔር እንዳትሞቱ ከእርሷ አትብሉ፤ አትንኳትም ብሎ አዘዘን አለችው። እባቡም ለሴቲቱ (ለሔዋን) አላት፤ ሞትን አትሞቱም፤ ነገር ግን ከዛፍ በበላች ሁ ግዜ ዓይኖቻችሁ እንደሚከፈቱ፤ እንደ እግዚአብሔር መልካሙንና ክፉን የምታውቁ እንደም ትሆኑ እግዚአብሔር ስለሚያውቅ ነው እንጂ። ከዚህ በኋላ ሴቲቱ የእባቡን (የሰይጣኑን) ምክር ስማች፤ ዛፍም ለመብላት ያማረች እንደ ሆነች፤ ለዓይንም (ለማየትም) እንደምታስገሙ፤ ለ ጥበብ መልካም እንደሆነች አየች፤ ከዚያም ከፍሬው (ከዛፍ ፍሬ) ወስደችና በላች፤ ለባልዋም ደግሞ ስጠችው፤ እርሱም ከእርስዋ ጋር በላ። የሁለቱም ዓይኖች ተከፈቱ፤ እነርሱም ዕራቁታቸውን እንደ ሆኑ (እንደ ተራቆቱ) አወቁ፤ የበለሰንም ቅጠሎች ስፍተው ለራሳቸው ግልድም አደረጉ (አገለደሙ)» (ዘፍ.፫፡፩-፰)።

ጥያቄ፦ አዳምና ሔዋን ለምን የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ትተው የሰይጣንን ምክር ስሙ?

እግዚአብሔር የመጀመሪያውን ሰው (አዳምን) ሲፈጥር የፈቀደውን መርጦ ለመያዣ፤ የፈለገውን መርጦለመውሰድ፤ ወይም ለመወሰን የሚያስችል ነጻ ፈቃድ ያለው ፍጡር አድርጎ ስለ ፈጠረው ነው፤ ስለዚህ አዳም ባለችው ነጻ ፈቃድ ምክንያት የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ጠብቆ በሕይወት ከ መኖር ይልቅ የሰይጣንን ምክር ተቀብሎ የፈጣሪውን ትእዛዝ ተላለፈ፤ በመተላለፉም ሞተ ሥጋና ሞተ ነፍስ ተፈረደበት። የመጀመሪያው ሰው (አዳም) ነጻ ፈቃድ ያላት ለባዊት ነፍስ ያለችው ፍጡር ሆኖ እንደ ተፈጠረ የቤተክርስቲያን ሊቃውንት እንዲህ ሲሉ አስተምረዋል፦ «ወገብረ ላቲ (ለነፍስ ሰብእ) ሥልጣን በውስቴታ ትግበር በከመ ጎርየት እንዘ አልቦ ዘይኳንና ወዘይኳይላ፤ ከመ ይሁን ሠናይቲሃ ወእከ ያቲሃ በሥምረተ ጎሊናሃ በአምሳለ መላእክት»፤ እንደ መላእክት በሳሊናዋ ፈቃድ መልካምነት ዋና ክፋትዋ ከራስዋ ይሆንዘንድ ማንም የሚገዛትና የሚያዛት ሳይኖር፤ የወደደችውን እንድታደርግ በውስጥዋ ሥልጣን (ነጻ ፈቃድ) አደረገላት» (መቅ. ወንጌል ፣ ሁሉተኛ ጉባኤ)።

ስለዚህ፤ የመጀመሪያዎቹ ሰዎች (አዳምና ሔዋን) በገነት የተነገራቸውን የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ጠብቀው ቢኖሩ ኖሮ በኃጢአት አይወድቁም ነበር፤ ሞተ ሥጋና ሞተ ነፍስም አይፈረድባቸውም ነበር፤ ነገር ግን ከላይ እንደ ታየው ሙሉ ነጻነት (ሙሉ ፈቃድ) ያላት ነፍስ ያለቻቸው ፍጡራን ሆነው ስለ ተፈጠሩ፤ በሰይጣን ምክር ተመርተው የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ተላለፉ፤ ከሕይወት ይልቅ ሞትን መረጡ፤ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ጠብቀው በሕይወት ከመኖር ይልቅ ትእዛዙን ተላልፈውና የሰይጣንን ምክር ተከትለው በሞት ጥላ ሥር መውደቅን መረጡ።

ጥያቄ፦ የመጀመሪያው ኃጢአተኛ (ኃጢአትን መስራት የጀመረ) ማን ነው?

የመጀመሪያው ኃጢአተኛ ሰይጣን ነው።

ጥያቄ፦ ኃጢአት እንዲሠራ ሰይጣንን የመከረው ወይም ያስተማረው ማን ነበር?

ሰይጣን ኃጢአት እንዲሠራ ለመጀመሪያ ጊዜ ማንም አልመከረውም፤ ወይም ከማንም አላየም፤ ነገር ግን ከራሱ አመንጭቶ፤ ራሱ አስቦ ኃጢአትን መሥራት ጀመረ። የኃጢአት ጀማሪና መሥራች ራሱ ሰይጣን ብቻ ነው።

ሰይጣን የመጀመሪያው ኃጢአተኛ ስለ መሆኑ ወልደ እግዚአብሔር ኢየሱስ ክርስቶስ ማኅበረ አይሁድን ሲገሰጽ፤ «እናንተ ካባታችሁ ከዲያብሎስ (ከሰይጣን) ናችሁ፤ የአባታችሁንም ምኞት ልታደርጉ ትወዳላችሁ፤ እርሱ ከመጀመሪያ ነፍስ ገዳይ ነበር፤ እውነትም በእርሱ ስለሌለ በእውነት አልቆመም። ሐሰትን ሲናገር ከራሱ ይናገራል፤ ሐሰተኛ የሐሰትም አባት ነውና» ብሎአል (ዮ.ሐ. ፰፡፵፬-፵፮)።

ጥያቄ፦ሰይጣን (ዲያብሎስ) የሠራው የመጀመሪያ ኃጢአት ምን ነበር?

የእግዚአብሔርን ህልውና መከራ ነበር። ሰይጣን ከራሱ አመንጭቶ፤ «እግዚአብሔር የለም» ብሎ ከመከራም ሌላ፤ «እኔ ፈጣሪና እግዚአብሔር ነኝ» ብሎ በመጽሐፍ አምላክ (እግዚአብሔር) ለመሆን ሙከራአድርጎ ነበር። ሰይጣን ፍጡር መሆኑን ክዶ ፈጣሪ ነኝ ስላለ፤ ፈጣሪውን ማመስገን ትቶ፤ «እመስገናለሁ እንጂ አላመስግንም» ስላለ ከክብሩ ተዋረደ፤ ከሥልጣኑም ተሻረ።

የሰይጣንን መዋረድ አስመልክቶ ነቢዩ ኢሳይያስ እንዲህ ሲል ጽፎአል፤ «አንተ የንጋት ልጅ አጥቢያ ኮከብ ሆይ፤ እንዴት ከሰማይ ወደቅህ? አንተ አሕዛብን ያዋረድህ ሆይ፤ እንዴት እስከ ምድር ድረስ ተወርወረህ ተጣልህ? አንተ ግን በልብህ ወደ ሰማይ ዐርጋለሁ፤ ከሰማይም ዳርቻ በመሰብሰብ ተራራ በላይ እቀመጣለሁ፤ ከደመናዎች ከፍታ በላይ አርጋለሁ፤ በልዑልም እመሰላለሁ ብለህ ነበር። ነገር ግን ወደ ሲኦልና ወደ ጥልቅ ጉድጓድ ወረድህ» (ኢሳ.፲፬፡፲፪-፲፮)።

ቅዱስ ዮሐንስም በራእዩ እንዲህ ሲል ጽፎአል፤ «በሰማይም ስልፍ ሆነ፤ ሚካኤልና መላእክቱ ዘንድውን (ሰይጣኑን) ተዋጉት፤ ዘንድውም ከመላእክቱ ጋር ተዋጋ፤ ነገር ግን አልቻላቸውም፤ ከዚያም ወዲህ በሰማይ ስፍራ አልተገኘለትም። ዓለሙንም ሁሉ የሚያስተው ዲያብሎስና ሰይጣን የሚባለው ታላቁ ዘንድእርሱም የቀደመው እባብ ተጣለ፤ ወደ ምድር ተጣለ፤ መላእክቱም ከእርሱ ጋር ተጣሉ» (ራእይ.፲፪፡፯-፲)።

ጥያቄ፦አዳምና ሔዋን በእባብ (በሰይጣን) ምክር ተመርተው የእግዚአብሔር ትእዛዝ ስለ ተላለፉ፤እግዚአብሔር ምን ብሎ ፈረደባቸው?

መጀመሪያ እግዚአብሔር እባቡን እንዲህ ሲል ፈረደበት፤ «ይህን ሰላደረግህ ከእንሰሳት፤ ከምድር አራዊትም ሁሉ ተለይተህ አንተ የተረገምህ ሁን፤ በሆድህም ሂድ፤ በሕይወትህ ዘመን ሁሉ አፈር ብላ፤ አንተም በሴቲቱ (በሔዋን) መካከል፤ በዘርህና በዘርዋ መካከል ጠላትነት አደርጋለሁ፤ እርሱ (የሴቲቱ ዘር) ራሱን ይቀጠቅጣል፤ አንተም ስኩናውን (ሸሆናውን) ትነክሳለህ።» ቀጥሎም በሔዋን እንዲህ ሲል ፈረደባት፤ «በፀነሰሽ ጊዜ ጭንቅሽን እጅግ አበዛዋለሁ፤ በጭንቅም ትወልጃለሽ፤ ፈቃድሽም ወደ ባልሽ ይሆናል፤ እርሱም አሳዳሪሽ ይሆናል።» በመጨረሻም እግዚአብሔር አዳምን እንዲህ ሲል ፈረደበት፤ «የሚሰትህን ቃል ስምተህ ከእርሱ እንዳትበላ ካዘዝኩህ ዛፍ በልተሃልና ባንተ ምክንያት ምድር የተረገመችትሁን፤ በሕይወት ዘመንህ ሁሉ በድካምህ (በጣርህ) ከእርሱዋ ትበላለህ፤ ምድርም እሾህና አሜክላን ታበቅልብሃለች፤ የምድርንም ቡቃያ ትበላለህ፤ ወደ መጣህበት መሬትም እስክትመለስ ድረስ በፊትህ ወዝ (ላብህን እያፈሰሰህ) እንጀራህን ትበላለህ፤ አፈር ነህና ወደ አፈር ትመለሳለህ» (ዘፍ.፫፡፲፬-፳)።

ይህ በአዳም ላይ የተፈረደው የሞት ፍርድ፣ በአዳም የልጅ ልጅና በአዳም ዘር ላይ ሁሉ መድረሱን ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ሲል ጽፎአል፤ «ኃጢአት በአንድ ሰው ወደ ዓለም ገባ፤ በኃጢአት ሞት መጣ፤ እንደዚሁም ሁሉ ኃጢአት ሰላደረጉ ሞት ለሰው ሁሉ ደረሰ» (ሮሜ.፮፡፲፪-፲፫)።አዳምና ሔዋን የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ተላልፈው ያመጡት ሞት፣ እነርሱም ሆኑ ከእነርሱ ዘር የተወለዱ ነቢያት ሊያስወግዱት ወይም ሊሸሩት አልቻሉም። እንዲያውም ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንዳለው፣ ሁሉም በሞት ጥላ ሥር ወደቁ፤ ሁሉም ሞት ገዛቸው። እግዚአብሔር ይቅርታውና ምህረቱን የሚገልጽበት ዘመን በደረሰ ግዜ ግን፣ ሞትን ሸር በሞት ጥላ ሥር የወደቁትን ያድን ዘንድ ከሥላሴ አንዱ እግዚአብሔር ወልድ ወደዚህ ዓለም መጥቶ ከኃጢአት በቀር ፍጹም ሰው ሆነ። ይህም በምስጢረ ሥጋዌ (ነገረ ክርስቶስ) ላይ በሰፊው ተገልጿል።

ትምህርተ ሃይማኖት ኦርቶዶክሳዊት ከሚለው አቡነ ገብርኤል በ1991 ካሳተሙት የተወሰደ።